

פרופ' מיכאל סלע

(תרפ"ד-תשפ"ב)



פרופ' מיכאל סלע היה חוקר בעל שם עולמי שסייע לעצב ולהוביל את מערכת המדע הישראלית. הוא הלך לעולמו במאי 2022 והוא בן 98. סלע גילם שילוב נדיר של שני פנים של העולם האקדמי: הוא היה אימונולוג פורץ דרך שגילויו הובילו לפיתוח תרופות חדשניות שהיטיבו עם חייהם של מיליונים, וכן כיהן כנשיא מכון ויצמן למדע במשך עשור ונחשב לאחד מעמודי התווך של הקהילה המדעית ושל מוסדות המחקר בישראל.

סלע נולד בפולין ב־1924, ונמלט עם משפחתו לישראל מרומניה ב־1941, בעוד מלחמת העולם השנייה משתוללת ביבשת. הוא החל בלימודי כימיה באוניברסיטה העברית בירושלים, ועם השלימו את התואר השני עבר לאירופה וסייע למאמצי ההעפלה והרכש של המדינה היהודית הצעירה. ב־1950 שב ארצה והתקבל למכון ויצמן למדע והשלים בתוך ארבע שנים את הדוקטורט באוניברסיטה העברית בהדרכתו של פרופ' אפרים קציר, לימים נשיא המדינה.

במכון ויצמן רשם את גילויו הגדולים ביותר בתחום האימונולוגיה, שהובילו לפיתוח תרופות מצילות חיים כמו ה"קופקסון" לחולי טרשת נפוצה (ועימו נשיאת האקדמיה לשעבר פרופ' רות ארנון וד"ר דבורה טייטלבוים) וכן "ארביטוקס" (ועימו ד"ר אסתר הורביץ וד"ר אתי פירק) המעכבת התפשטות סרטן. הקופקסון הפכה לתרופה הנמכרת ביותר של חברה ישראלית אי פעם והשפיעה על צמיחת תחום התרופות הישראלי ככלל.

פרופ' סלע פרסם יותר מ־800 מאמרים בתחום האימונולוגיה, הביוכימיה והביולוגיה המולקולרית, והכשיר דורות של חוקרים. הוא זכה בפרס ישראל (בגיל 35 בלבד), בפרס רוטשילד ובפרס וולף, בין היתר, במדליות כבוד מטעם ארגונים רבים בארץ ובעולם והיה חבר באקדמיות הלאומיות למדעים של ישראל (למן שנת 1971), ארצות הברית, גרמניה, פולין, רוסיה וצרפת.

ליד פריצות הדרך המדעיות וליד מחקר מתמשך סייע פרופ' סלע לעצב את אופי מערכת המדע הישראלית כולה. בשנת 1975, אחרי שכיהן כדקן הפקולטה לביולוגיה במכון ויצמן למדע וכסגן הנשיא, הוא מונה לנשיאו השישי של המכון, תפקיד שאותו מילא במשך עשר שנים. סלע הפך ל"נשיא מיתולוגי" במכון, בין היתר בשל הרחבת הקשרים האקדמיים הגלובליים של המכון ושימת דגש על המצוינות האקדמית בו.

סלע הגדיר את עצמו "אוהב אדם". הוא היה בעל קסם אישי רב והחזיק בקשרים חובקי עולם. בית הזוג מיכאל ושרה סלע במכון ויצמן הפך לסלון אקדמי-אומנותי שבו התארחה האליטה האקדמית, לצד אנשי רוח וכלכלה. פרופ' סלע היה פעיל מאוד גם בתחומי התרבות הישראלית, כיהן כנשיא אגודת הידידים של להקת המחול "בת־שבע", היה ממייסדי תחרות רובינשטיין לפסנתר והיה מעורב בפעילות ציבורית למען התזמורת הפילהרמונית הישראלית.

יהיה זכרו ברוך!

נכתב בשיתוף נשיאת האקדמיה לשעבר, פרופ' רות ארנון